

ZGH „Orzeł Biały”

Historia

Początki eksploatacji górniczej w tym rejonie sięgają 1136 roku. Natomiast intensywna eksploatacja rud metali rozpoczęła się w połowie XIX wieku by ulec jeszcze zwiększeniu po II wojnie światowej.

Zakłady Górniczo-Hutnicze „Orzeł Biały” powstały w 1968 roku w wyniku połączenia kilku mniejszych zakładów wydobywających rudy cynku i ołowiu działających na obszarze Bytomia, Piekar Śląskich i Radzionkowa. Kombinat wkrótce stał się największym zakładem wydobywającym tego typu kruszce w Polsce.

Eksploatacja górnicza rud cynku i ołowiu została zakończona w 31 grudnia 1989 roku. Jednakże część pokopalnianych wyrobisk została przekształcona w ujęcia wody zasilające pobliskie miasta.

Geologia

W budowie geologicznej biorą udział utwory czwartorzędu, jury (dzielnica Piekary i Szarlej), triasu oraz karbonu produktywnego.

Trias zbudowany jest z warstw górnego, środkowego i dolnego wapienia muszlowego oraz środkowego i dolnego pstrego piaskowca.

Tektonika eksploatowanych utworów triasu (dolomit kruszconośny) związana jest z orogenezą alpejską która to spowodowała powstanie uskoku o kierunku zbliżonym do wschodnio-zachodniego. Najbardziej rozpoznawalną dyslokacją jest uskok radzionkowski o zrzucie 15 m i kątem nachylenia 65-70° w kierunku E. Natomiast pomiędzy Brzezunami Śląskimi oraz Dąbrówką Wielką w Piekarach Śląskich cztery uskoki o zrzutach od 8 do 42 m i kierunku z południowego zachodu na północny-wschód obniżają warstwy triasu tworząc rów tektoniczny o szerokości do 250m. Wpływ na utwory triasu miały procesy erozyjne trzeciorzędu powodujące pięć głównych wymyć erozyjnych m.in. wymyć w bytomskiej dzielnicy Karb, w śródmieściu Bytomia czy pomiędzy już wcześniej wspomnianymi Brzezunami i Dąbrówką Wielką.

Górnictwo

Złóża eksploatowane były na większości obszaru górniczego w dwóch ławach dolomitu kruszconośnego. Głębokość wydobycia nie przekraczała 95 metrów.

Zagrożenia zapadliskowe

Istnieje z małymi wyjątkami na zdecydowanej większości zniesionego w 1995 roku obszaru górniczego. Zagrożenia związane są z płytko prowadzoną eksploatacją rud cynku, ołowiu oraz żelaza brunatnego (tlenki i wodorotlenki żelaza) jak również z dużą ilością szybów i szybków o niestulonym sposobie likwidacji. Dużą rolę na ewentualne powstanie zapadlisk ma wpływ prowadzona na większych głębokościach eksploatacja węgla kamiennego nasilająca niekorzystne następstwa pozyskiwanych kruszców.